

Sluttvurdering med nye læreplaner



Formål og roller til
standpunkt- og eksamensvurdering

Innhold

- Formelle formål til sluttvurderingen
- LK20/21, hva blir nytt i realfagene?
- Sluttvurderingens roller
- Hvordan vurdere framover
- Mitt ståsted (hvis tid)
- Spørsmål og kommentarer

LK 20, hva blir nytt?

- Nye læreplaner
- Ny vurderingsforskrift
- Ny opplæringslov
- Men blir det ny vurderingspraksis??

Formelle formål for sluttvurderingen

- Vise elevens individuelle kompetanse
- Være grunnlag for opptak (rangering)

Formelle formål for sluttvurderingen er *ikke*

- Læring
- Motivasjon
- å vise elevens kompetanse i situasjoner som f.eks. inkluderer samarbeid

- Hvilke kompetanser skal vi vurdere i en sluttvurdering?

Realfagene har tradisjoner for å vurdere

- Rett og galt
- Gjengivelse av «fakta»
- Forståelse
- Til en viss grad andre ferdigheter

Realfagene har tradisjoner for å vurdere

- Mest på grunnlag av skriftlige prøver
- Justert av muntlige prestasjoner
- -og til en viss grad andre aktiviteter

Realfagene har et forbedrings- potensial i forhold til

- utforskning
- dybdelæring
- kritisk tenkning
- Osv

For å få en god karakter

I dag: Reproduser og vis forståelse
av forhåndsbestemt stoff

I 2021: Vis en bredere kompetanse
som du kan bruke til noe

medvirke, medbestemmelse, kritisk tenkning, tillit

Elementer i læringsprosessen

- Pugging
- Breddelæring
- Dybdelæring
- Utforskning
- Medbestemmelse/ elevens eget valg

??

Kompetansebegrepet kan brukes som en sjekkliste

"Kompetanse er å kunne tilegne seg og anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner. Kompetanse innebærer forståelse og evne til refleksjon og kritisk tenkning."

Elevene kan vise kompetanse på mange og varierte måter

**Kan vi vurdere LK20 med
den eksisterende
vurderingspraksisen?**

Vurderbare kompetansemål betyr

- At elevene kan prestere i ulike grad og at dette kan vurderes
- Ikke at vi skal velge å vurdere ut fra de kompetansemålene som er lettest å «måle»

**Hvilken betydning har
sentralgitt eksamen som
retningsgiver?**



Hvilken betydning har sentralgitt eksamen som retningsgiver?

Photo: Philip Gabrielsen

Fra filmen «The lighthouse»

Roller til sluttvurderingen

- Forteller eleven hva vi verdsetter
- Prioriterer noen kompetanser foran andre
- Fører til pugging i stedet for dybdelæring
- Det lønner seg med skippertaksarbeid
- Motvirker samarbeid
- Gir kommunikasjonsevner for stor betydning
- Karakterene/rangeringen kan bli viktigere enn læring

Roller til sluttvurderingen

- **Forteller eleven hva vi verdsetter**
- **Prioriterer noen kompetanser foran andre**
- **Fører til pugging i stedet for dybdelæring**
- **Det lønner seg med skippertaksarbeid**
- **Motvirker samarbeid??**
- Gir kommunikasjonsevner for stor betydning
- Karakterene/rangeringen kan bli viktigere enn læring

Eksamens rolle knyttet til undervisningsinnhold

- Hvordan kan eksamen bidra til å styre undervisningen i en retning vi ønsker?
- Kan vi unngå en sortering i prioriterte og ikkeprioriterte kompetansemål basert på eksamensrelevans?

Eksamens rolle knyttet til undervisningsinnhold

- Hvordan kan eksamen bidra til å styre undervisningen i en retning vi ønsker?
- Kan vi unngå en sortering i prioriterte og ikkeprioriterte kompetansemål basert på «**eksamensrelevans**»?

Hvilken nytte har eleven av sluttvurderingen

- Har elevene nytte av å bli vurdert?
- Hvordan påvirker rangeringen elevene?
- Gir rangeringen et godt bilde av elevenes kvaliteter?

Sluttvurderingens formål knyttet til utdannere/arbeidsgivere

- Gir dagens individuelle eksamen et godt bilde av de kompetansene som etterspørres?
- Hvilken informasjon gir eksamenskarakteren som ikke finnes i standpunktkarakteren?

Hva viser/viser ikke et norsk vitnemål?

Viser

Kompetanse i fag

Fravær

Orden

Oppførsel

Viser ikke

Evne til

- kritisk tenkning
- etisk bevissthet
- demokrati og medvirkning
- Livsmestring

Kreativitet

Skaperglede

Utforskertrang

Respekt og miljøbevissthet

Forståelse av egen læring

Sosial læring og utvikling

??

Eksempler fra matematikk, 10. trinn

- rekne ut stigningstjalet til ein lineær funksjon og bruke det til å forklare omgrepa endring per eining og gjennomsnittsfart
- utforske og generalisere multiplikasjon av polynom algebraisk og geometrisk (fire «utforsk» i 10. trinn)
- planleggje, utføre og presentere eit utforskande arbeid knytt til personleg økonomi

Eksempler fra naturfag, vg1

- beskrive DNA og hvordan egenskaper arves, og gjøre rede for hvordan arv er en forutsetning for evolusjon
- utforske en selvvalgt naturfaglig problemstilling, presentere funn og argumentere for valg av metoder

Utforske

Å utforske handler om å oppleve og eksperimentere og kan ivareta nysgjerrighet og undring. Å utforske kan bety å sanse, søke, oppdage, observere og granske. I noen tilfeller betyr det å undersøke ulike sider av en sak gjennom åpen og kritisk drøfting. Å utforske kan også bety å teste eller prøve ut og evaluere arbeidsmetoder, produkter eller utstyr.

Utforske

er (i følge Udir) noe helt annet enn å finne rett svar eller gjengi en riktig forklaring.

Med ny læreplan må elevens evne til å utforske verdsettes på lik linje med andre kompetanser.

Eksamens formål knyttet til utdanningssystemet

- Kan eksamen brukes til å vurdere f.eks. utforskning?
- Kan eksamen støtte opp om dybdelæring?
- Bør eksamen telle like mye som standpunkt?

Må sluttvurderingen fornyas?

Vurderingen har stor betydning for
opplæringen

Nye læreplaner skal gi bedre opplæring, mer
dybdelæring og verdsetting av bredere
kompetanse

Dette vil neppe skje uten at det støttes opp
av sluttvurderingen.



Bilde fra
Salmer fra kjøkkenet
en film om forskning av Bent Hamer

Eksamens formål knyttet til utdanningssystemet

- Bør en normerende eksamen være en del av vitnemålet til eleven?
- Er eksamen riktig verktøy dersom formålet er normering?

Mitt ståsted

- Generelt skeptisk til dagens sluttvurdering, både standpunkt og eksamen
- Motstander av rangering
- Tilhenger av at all vurdering skal være formativ, inkludert sluttvurderingen
- Tilhenger av å berike sluttvurderingen med gruppevurdering
- Tilhenger av økt medbestemmelse, også med hensyn til vurderingen.

Forskrift til opplæringslova

§ 3-30

-Rammene for eksamenen på eksamensdagen skal vere:
 - a) skriftleg eksamen – inntil 5 timar
 - b) munnleg eksamen – inntil 30 minutt per elev eller privatist
 - c) munnleg-praktisk eksamen – inntil 45 minutt

Forskrift til opplæringslova

§ 3-30

- Eksamineringa skal gi kandidaten høve til å syne kompetanse i så stor del av faget som mogleg. Under eksamen kan kandidaten prøvast i fleire relevante delar av læreplanen enn det som kan lesast direkte ut av ein eventuell førebuingssdel. I eksamenstida ved munnleg eksamen skal kandidaten presentere temaet eller problemstillinga som han eller ho har førebudd i førebuingssdelen. Dersom det er usemje om kva kandidaten skal prøvast i, er det den eksterne sensoren som avgjer.

Forskrift til opplæringslova

§ 3-30

- Eksamineringa skal gi kandidaten høve til å syne kompetanse i så stor del av faget som mogleg. Under eksamen kan kandidaten prøvast **i fleire relevante delar av læreplanen enn det som kan lesast direkte ut av ein eventuell førebuingsdel.** I eksamenstida ved munnleg eksamen skal kandidaten presentere temaet eller problemstillinga som han eller ho har førebudd i førebuingsdelen. **Dersom det er usemje om kva kandidaten skal prøvast i, er det den eksterne sensoren som avgjer.**

Hindrer dette prioritering og dybdelæring?